

VIHDIN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA 2025-2028

Ympäristölautakunta 27.01.2021 § 4
Ympäristölautakunta 5.2.2025 § ?

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Ympäristöolosuhteet Vihdissä	2
3. Valvontakohteet Vihdissä	3
Lupa-, rekisteröinti- tai ilmoitusmenettelyyn kuuluvat laitokset	3
Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta	4
Huvivenesatamat	4
Maastoliikennelain kohteet	4
Eläinsuojat	5
Leirintäalueet	5
Kiinteistöjen jätehuolto	5
Jätteen keräys ja kuljetus	5
Jätteiden ja maa-ainesten hyödyntäminen maanrakentamisessa	6
Jätevesien johtaminen	6
Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen	6
Vesilain mukaiset kohteet	7
Vesihuoltolain mukaiset kohteet	7
Pilaantuneen maaperän puhdistaminen	7
Pienemmät valvottavat kohteet	7
Haittailmoitukset	8
Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §)	8
4. Valvontatarkastukset	8
Yleistä valvonnasta	8
Yhteistyö viranomaisten kesken	8
Tarkastusten määrittely	9
Ympäristöluvallisten, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävien toimintojen valvonta	10
Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen	10
Sijaintiriski	10
Tarkastusten vireilletulo	12

5. Henkilöstöressurit	12
6. Koulutus.....	12
7. Tietojärjestelmät.....	13
Nykytila	13
Ulkopuoliset tietojärjestelmät	13
8. Erityistilanteisiin varautuminen	13
9. Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys	13

1. JOHDANTO

Vihdin kunnan ympäristösuojeluviranomaisena toimii ympäristölautakunta. Ympäristösuojelulain (527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristösuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma (YSL 168 §). Suunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet ja valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on tarkastettava säännöllisesti.

Tämä valvontasuunnitelma sisältää ympäristösuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvan ympäristösuojelulain lisäksi myös muiden ympäristösuojeluviranomaisen valvomien lakien valvonnan (mm. jätelaki 646/2011, maa-ainelaki 555/1981, kemikaalilaki 599/2013, maastoliikennelaki 1710/1995, merenkulun ympäristösuojelulaki 1672/2009, luonnonsuojelulaki 9/2023, ulkoilulaki 606/1973, vesihuoltolaki 119/2001, vesilaki 587/2011, vesiliikennelaki 782/2019, eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu laki 764/2019 sekä näiden nojalla annetut asetukset ja määräykset).

Kunnan ympäristösuojeluviranomaisen on valvontasuunnitelman laatimisen lisäksi laadittava luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta valvontaohjelma. Valvontaohjelmassa kuvataan tarkemmin tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla. Valvontaohjelma on hallintolain (434/2003) 39 §:n nojalla ei-julkinen asiakirja.

Valvontasuunnitelman ensisijaisena tavoitteena on järjestää luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen valvonta säännöllisesti ja tehokkaasti ja tunnistaa tapaukset, joista saattaa aiheutua vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Suunnitelmallisen valvonnan kautta saavutetaan riittävä, ennalta määritelty tarkastustiheys toiminnoille sekä varmistetaan toiminnanharjoittajien kesken tasavertainen tarkastuskäytäntö.

Kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisten, ilmoitusvelvollisten ja rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastuksista sekä muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta. Valvonnasta

perittävästä maksuista päätetään ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa.

Ympäristölautakunta on 17.1.2021 hyväksynyt Vihdin valvontasuunnitelman kaudelle 2021–2024. Ympäristövalvonta on pitänyt valvontasuunnitelmaan perustuvaa valvontaohjelmaa ajan tasalla osana normaalia valvonnan suunnittelua (uudet toimijat on lisätty ja toiminnan lopettaneet on poistettu valvottavien listalta). Valvontasuunnitelma ja -ohjelma on päivitetty, koska sekä lainsäädännössä että toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia sekä vanha suunnitelma ei ole enää voimassa. Uusi valvontasuunnitelma on laadittu kaudelle 2025–2028 ja se perustuu olemassa olevaan valvontasuunnitelmaan.

2. YMPÄRISTÖOLOSUHTEET VIHDISSÄ

Vihdin kunnan kokonaispinta-ala on 567 km², josta maapinta-ala on 522 km². Vihdin vaihtelevaa ja monipuolista luontoa leimaavat muun muassa Ensimmäinen ja Toinen Salpausselkä, järvimaisemat sekä maatalousvaltaiset alueet. Nummelan ja Vihdin kirkonkylän välisellä alueella maisemaa hallitsee Karjaanjoen vesistöalueeseen kuuluva Hiidenvesi ja sen paikoitellen lehtovaltaiset rantavyöhykkeet. Perinteisen laidunnuksen muovaamia perinnebiotooppeja esiintyy erityisesti maaseudulla. Vihdin kunnan alueet kuuluvat Kirkkonummen-Nuuskion sekä Pohjois-Uudenmaan ekologisiiin verkostoihin.

Vihti kuuluu eteläboreaaliseen metsäkasvillisuusvyöhykkeeseen lukuun ottamatta kunnan eteläisessä osassa sijaitsevaa pientä aluetta, joka kuuluu hemiboreaaliseen kasvillisuusvyöhykkeeseen. Vihdissä on neljä tiiviimpää asutuskeskusta ja niiden lisäksi huomattavaa haja-asutusta.

Vihdin kunnan maisemaa luonnehtivat lukuisat vesistöt, joihin lukeutuu niin järviä, virtavesiä kuin lähteitä. Vihti jakautuu neljään eri vesistöalueeseen. Lohjanharjun-Nummelanharjun pohjoispuolinen alue kuuluu Karjaanjoen vesistöalueeseen lukuun ottamatta Vantaanjoen vesistöalueeseen kuuluvaa Vihdin pohjoisinta nurkkaa ja harjun eteläpuolinen osa kunnasta pääosin Siuntionjoen ja Vantaanjoen vesistöalueisiin. Kunnan kaakkoisosassa Nuuskion alueelle ulottuu myös Mankinjoen vesistöalueen latvavesiä.

Järvet muodostavat noin 8 % Vihdin kunnan pinta-alasta, kattaen noin 45 km² kokoisen alan. Vesistöihin lukeutuu 104 järveä ja lampea. Kunnan suurimmat järvet ovat Hiidenvesi, Enäjärvi ja Vihtijärvi. Järvien tila vaihtelee hyvästä huonoon. Vihdin alueella on lähteitä etenkin harjualueiden, kuten Ensimmäisen Salpausselän eli Lohjanharjun-Nummelanharjun sekä Toisen Salpausselän liepeillä.

Vihdin kunnassa on yhteensä pohjavesialueita 21 kpl. Vihdin ilmanlaatu on pääsääntöisesti hyvä.

3. VALVONTAKOhteet VIHDISSÄ

Etukäteen suunnitellussa valvonnassa priorisoidaan valvottavat kohteet. Voimavaroja suunnataan ensisijaisesti kohteisiin, joiden toiminnasta aiheutuu merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa. Valvottavien kohteiden luokitukseen vaikuttavat toimintaan liittyvät riskit, toiminnasta aiemmin aiheutuneet ympäristövahingot ja aiemmat viranomaishuomautukset.

Lupa-, rekisteröinti- tai ilmoitusmenettelyyn kuuluvat laitokset

Kunnan ympäristösuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia luvanvaraisia toimintoja (YSL 27–30 §) oli joulukuussa 2024 Vihdissä kaikkiaan 27 kpl. Muiden tahojen, kuten aluehallintoviraston (AVI), vanhan vesioikeuden ja Uudenmaan ympäristökeskuksen, valmistelemissä ympäristölupia on voimassa noin 8 kpl. Näiden laitosten valvoja on ensisijaisesti valtion valvontaviranomainen.

Tässä valvontasuunnitelmassa rekisteröitävillä kohteilla tarkoitetaan YSL 116 §:ssä ja saman lain liitteessä 2 säädettyjä toimintoja, kuten jakeluasemia, keskisuuria energiantuotantoyksiköitä ja -laitoksia, asfalttiasemia ja kemiallisia pesuloita. Rekisteröityjä valvontakohteita on Vihdissä tällä hetkellä 9 kpl.

Ilmoituksenvaraisilla kohteilla tarkoitetaan YSL 115 a §:ssä ja saman lain liitteessä 4 säädettyjä toimintoja, kuten mm. suurempia eläinsuojia, eräitä elintarviketoimintoja ja varikkoja. Kunnan ympäristösuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristösuojelulain 115 a §:n nojalla ilmoituksenvaraisia toimintoja olisi nykyisellään 2 kpl, mutta molemmilla on edelleen voimassa oleva ympäristölupa ja valvontaa tehdään sen mukaisesti.

Taulukko 1. Kunnan ympäristösuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvien ympäristöluvanvaraisten, rekisteröityjen ja yleiseen ilmoitusmenettelyyn kuuluvien toimintojen määrät toimialoittain Vihdissä (tilanne joulukuussa 2024).

Toimiala	Ympäristölupa	Rekisteröinti	Ilmoitusmenettely
Energiantuotanto	1	1	
Polttoaineiden varastointi ja käsittely	1	7	
Kemiallinen pesula	1		

Maa- ja kiviainesten otto	3		
Eläinsuoja	8		
Jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely	3		
Metallien ja muovien pintakäsittely	3		
Asfalttiasema			
Betoniasemat ja betonituotetehtaat	5	1	
Liikenne	2		
Muu toiminta	1		
YHTEENSÄ	28	9	0

Kertaluonteinen ilmoituksenvarainen toiminta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvia ilmoitusvelvollisia toimintoja ovat ympäristönsuojelulain 118–120 §:n mukaiset tilanteet.

Eriyisen häiritsevää melua aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSL 118 §). Pääosa ilmoituksista koskee maarakentamista tai muuta rakentamista. Meluilmoituksista tehdään vuosittain kymmenkunta päätöstä.

Huvivenesatamat

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmat ja valvoo niiden noudattamista (merenkulun ympäristönsuojelulaki, 9 luku). Vihdissä ei ole kyseisiä kohteita.

Maastoliikennelain kohteet

Maastoliikennelain mukaan luvitettuja ja valvottavia kohteita on tällä hetkellä 1 kpl. Maastoliikennelain valvontakohteiden määräaikaistarkastusväli määritetään tarvittaessa samalla riskinarvioinnilla, jota sovelletaan ympäristöluvallisten, rekisteröitävien ja ilmoitusvelvollisten toimintojen kohdalla (ks. kappale 4.4.).

Eläinsuojat

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (Vna 1250/2014, ns. nitraattiasetus), edellyttää, että kotieläinsuojien lantavarastoon tulee mahtua koko vuoden aikana muodostuva lanta lukuun ottamatta eläinten laitumelle jättämää lantaa. Poikkeaminen lannan varastointitalalta vaadittavasta tilavuudesta käsitellään rakentamisluvan yhteydessä, jolloin ympäristövalvonta antaa asiasta tarvittaessa lausunnon. Lannan varastoinnista aumassa ja lannan levittämisestä poikkeustilanteessa on tehtävä etukäteen ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Vihdissä on nautakarjan eläinsuojia, joista kahdeksalla on ympäristölupa. Hevostalleja Vihdissä on yli 100, mutta ne ovat kooltaan niin pieniä, ettei niillä ole ympäristölupia. Eläinsuojia valvotaan ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden mukaan annettujen asetusten, kuten nitraattiasetuksen nojalla. Lisäksi valvotaan sitä, että toiminnanharjoittajat noudattavat ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräyksiä.

Leirintäalueet

Ympäristönsuojeluviranomainen toimii hallintosäännön nojalla ulkoilulain tarkoittamana leirintäalueviranomaisena, joka käsittelee leirintäalueen perustamista koskevan ilmoituksen ja valvoo leirintäalueita koskevia ulkoilulain nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Valvontaa suoritetaan erillisen harkinnan mukaan. Vihdin kunnan osalta valvovana viranomaisena toimii Lohjan Ympäristöterveys.

Kiinteistöjen jätehuolto

Asuin- ja toimipaikkakiinteistöjen jätehuollon valvontaa tehdään pääasiassa toimenpidepyyntöjen perusteella ja tarvittaessa yhteistyössä jätehuoltoviranomaisen kanssa.

Jätteen keräys ja kuljetus

Jätelain (646/2011, JL) 124 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava suunnitelma myös JL 100 §:ssä tarkoitetun jätteen ammattimaisen keräystoiminnan valvontaa varten. Jätelain mukaisen suunnitelman tulee perustua arviointiin jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista. Suunnitelma tulee arvioida vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava ajan tasalle tarpeen mukaan.

Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta (JL 100 §) on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Ammattimaisen keräyksen vastaanottopisteitä ovat mm. alueelliset paperinkeräyspisteet, jätteiden aluekeräyspisteet ja

vaarallisten jätteiden kontit, kauppakeskusten ekopisteet ja sähkö- ja elektroniikkaromun vastaanottoaikat. Ympäristönsuojeluyksikkö valvoo, että ilmoitusvelvolliset tekevät ilmoituksen. Keräyspisteiden siisteyttä valvotaan haittailmoitusten perusteella.

Jätteiden ja maa-ainesten hyödyntäminen maanrakentamisessa

Ammattimaisesta tai laitospaisesta jätteiden hyödyntämisestä ilmoitetaan valtion valvontaviranomaiselle MARA-asetuksen (843/2017) mukaisesti.

Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaan muussa kuin ammattimaisessa tai laitospaisessa maanrakentamisessa voidaan käyttää puhdasta ylijäämämaata korvaamaan luonnonaineksia. Maa-aineksin hyödyntämisestä on ilmoitettava ympäristönsuojeluyksikölle, joka antaa lausunnon, jos ympäristönsuojelumääräyksissä määrätyt edellytykset täyttyvät. Ympäristönsuojeluyksikkö tarkastaa saamiensa tietojen perusteella ylijäämämaiden lausunnon mukaisen toteutuksen lopputarkastuksella.

Jätevesien johtaminen

Viemäriverkostoon kuulumattomien kiinteistöjen jätevesien käsittelyvaatimuksista säädetään ympäristönsuojelulaissa, valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla ja Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä.

Jätevesisäädösten valvontaa suoritetaan pääsääntöisesti rakentamislain mukaisten lupien käsittelyn yhteydessä sekä ilmoitusten ja toimenpidepyyntöjen perusteella. Jätevesien käsittelyn asianmukaisuutta edistetään ympäristövalvonnan tekemillä tarkastus-/neuvontakäynneillä. Ympäristötarkastaja antaa tarvittaessa rakennusvalvonnalle lausunnon rakentamislain mukaisiin rakentamislupahakemuksiin liitettävistä jätevesijärjestelmien suunnitelmista.

Vihdin kahdella yhdyskuntajätevedenpuhdistamolla on ympäristölupa. Jätevedenpuhdistamojen ympäristölupia valvoo ensisijaisesti valtion valvontaviranomainen.

Ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeaminen

Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaan öljysäiliön omistajan tai haltijan on puhdistutettava käytöstä poistettu maanalainen säiliö putkistoineen ja poistettava se maaperästä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen velvollisuudesta poistaa käytöstä poistettu öljysäiliö maaperästä, mikäli poistaminen on teknisesti hyvin vaikeaa tai siitä aiheutuu vahinkoa

muulle omaisuudelle. Maahanjättämishakemuksia käsitellään vuodessa noin 5–10 kappaletta.

Muita tyypillisiä hakemuksia ympäristösuojelumääräyksistä poikkeamiseksi on jätevesijärjestelmän suojaetäisyyksistä poikkeaminen.

Vesilain mukaiset kohteet

Vesilain mukaiset lupa-asiat käsittelee valtion lupaviranomainen. Kunnan ympäristösuojeluviranomaisella on toimivaltaa oja koskevien erimielisyyksien ratkaisussa. Lisäksi kunnan ympäristösuojeluviranomainen valvoo valtion valvontaviranomaisen rinnalla vesilain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista. Valvontaa tehdään lähinnä haittailmoitusten ja hakemusten perusteella. Tarkastuksia on vuosittain noin viisi.

Vesihuoltolain mukaiset kohteet

Ympäristöpäällikkö päättää vesihuoltolain 11 §:n ja 17 c §:n sekä MRL 103 f mukaisista vapautuksista kiinteistön liittämiselvällisyydestä vesihuoltoon tai hulevesiviemäriin. Ympäristövalvonta valvoo tarvittaessa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Valvontakohteet tulevat vireille pääasiassa vesihuoltolaitosten ilmoitusten ja haittailmoitusten myötä.

Pilaantuneen maaperän puhdistaminen

Öljy- ja kemikaalivahinkojen alkutorjunnasta vastaa pelastuslaitos. Öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjunnasta vastaa kunnan määräämä viranomainen, ei kuitenkaan ympäristösuojeluviranomainen. Ympäristösuojeluyksikkö antaa tarvittaessa asiantuntija-apua ja valvoo jälkitorjunnan suorittamista.

Mikäli maaperän puhdistamista ei tehdä loppuun pelastuslain mukaisena torjuntatyönä, otetaan yhteyttä valtion valvontaviranomaiseen, joka on toimivaltainen viranomainen pilaantuneen maaperän puhdistamiseen liittyvissä asioissa (YSL luku 14). Vihdissä on muutamia pilaantuneen maan kunnostushankkeita vuosittain. Osa on vanhempia pilaantumisia ja tulevat ilmi kaivamista edellyttävien rakennus- tai infrahankkeiden yhteydessä (esim. vanhat automaalaamot ja huoltoasemat), osa on seurausta tuoreemmasta pilaantumisesta esimerkiksi öljysäiliön rikkoonnuttua.

Pienemmät valvottavat kohteet

Ympäristön pilaantumisen vaaraa voi aiheutua myös pienemmistä toiminnoista. Tällaisia ovat muun muassa moottoriajoneuvokorjaamot ja -maalaamot, metalliteollisuus ja pienemmät eläinsuojat. Näistä osalla toiminta on niin vähäistä, että ne eivät edellytä säännöllisiä tarkastuksia.

Tällaisia toimintoja on Vihdissä yli 100 kappaletta. Kohteet tarkastetaan tarpeen mukaan tai erillisten valvontahankkeiden yhteydessä.

Haittailmoitukset

Ympäristövalvontaan tulee vuosittain noin 100 ympäristösuojelulain 169 §:n mukaista yhteydenottoa, jotka koskevat ympäristössä esiintyvää haittaa kuten esimerkiksi savua, pölyä, melua, jätevettä, öljypäästöä, puutteita jätehuollossa tai roskaantumista. Haittailmoitukset tehdään puhelimitse, sähköpostitse, palautejärjestelmän kautta tai satunnaisesti myös kirjeitse. Haittailmoitusten käsittelyssä sovelletaan ympäristösuojelulain 175 §:ää. Haittailmoitusten käsittelyyn liittyy yleensä yksi tai useampia tarkastuksia tai yhteydenottoja haitan aiheuttajaan, mutta vähintään vastaus haittailmoituksen tekijälle.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §)

Kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi antaa yksittäisiä määräyksiä pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §) muille kuin luvanvaraiselle tai rekisteröitävälle toiminnalle. Annettuja määräyksiä valvotaan tarpeen mukaan.

4. VALVONTATARKASTUKSET

Yleistä valvonnasta

Laitosvalvontaa tehdään jatkuvasti. Valvontakohteet jaetaan ympäristösuojeluyksikön henkilöstön kesken ensisijaisesti toimialan mukaan. Tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan myös yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

Yhteistyö viranomaisten kesken

Tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat valtion lupa- ja valvontaviranomaiset, poliisi, pelastuslaitos, kunnan rakennusvalvonta, ympäristöterveydenhuolto, kunnan kaavoitus, kunnossapitopalvelut, lähikuntien ympäristösuojeluviranomaiset ja Uudenmaan jätehuoltoviranomainen. Viranomaistapaamisia järjestetään säännöllisesti eri kokoonpanoilla ja niissä käsitellään ajankohtaisia asioita ja kehitetään yhteistyön käytäntöjä. Muulloin yhteyttä pidetään matalalla kynnyksellä aina tarvittaessa.

Toiminnan tarkastaa ensisijaisesti viranomainen, jonka toimivaltaan toiminnan valvonta kuuluu. Valtion valvontaviranomainen (Vihdissä Uudenmaan ELY-keskus) valvoo valtion lupaviranomaisen (Aluehallintovirasto, AVI) luvittamia kohteita. Vihdin ympäristövalvonta pyrkii osallistumaan valtion valvontaviranomaisen valvontasuunnitelman

mukaisiin tarkastuksiin, joihin kunnan edustaja pyydetään mukaan. Vihdin ympäristövalvonta tekee myös itsenäisiä tarkastuksia tilanteissa, joissa on tarpeen nopeasti selvittää tilanne ja ensisijainen valvontaviranomainen on estynyt tehtäväänsä hoitamaan. Kaikista valtion viranomaisen kohteisiin liittyvistä yhteydenotoista tiedotetaan valtion valvontaviranomaista.

Tarkastusten määrittely

Valvontaviranomaisen on tehtävä luvanvaraisen, rekisteröidyn tai ilmoituksenvaraisen toiminnan tarkastus riittävän usein toiminnalle määritetyn riskitason mukaisesti.

Myös silloin, kun onnettomuuden, haittailmoituksen, lupamääräysten rikkomisen tai muun seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käytön estymistä tai merkittävää muuta näihin rinnastettavaa seurausta tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on selvitettävä asia tarkastamalla tai muulla asianmukaisella tavalla. Kohteeseen tehdystä tarkastuksesta on laadittava pöytäkirja.

Tarkastukseen kuuluu ennakkovalmistelu, varsinainen tarkastus toimintapaikalla, tarkastuskertomuksen laadinta, toiminnanharjoittajan tarkkailuraporttien lukeminen ja muu tarkastuksen aiheuttama jälkityö. Tarkastus voi olla koko kohteen toimintaan tarkoitettu tarkastus tai se voi olla kohdennettu vain tiettyyn toiminnan osaan.

Muita valvontatoimenpiteitä ovat raporttien ja seurantatietojen tarkastaminen sekä ilmoitusten ja yleisöilmoitusten käsittely. Osa valvontatoimista voidaan hoitaa kirjallisesti käymättä paikan päällä. Kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi tarvittaessa tehostaa antamia määräyksiä hallintopakolla.

Maksullisiksi tarkastuksiksi luetaan

- valvontaohjelmaan perustuvat luvanvaraisen, ilmoituksenvaraisen tai rekisteröidyn toiminnan määräaikaistarkastukset ja niiden muu ohjelmaan perustuva säännöllinen valvonta
- ympäristösuojelulain 169 § mukaiset toimenpiteisiin johtavat tarkastukset
- tarkastukset, jotka ovat tarpeen ympäristösuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi
- jätelain mukaiset maksulliset valvontatoimet

Ympäristöluvallisten, ilmoituksenvaraisen ja rekisteröitävien toimintojen valvonta

Määräaikaistarkastusten kohteet ja tarkastustiheys perustuvat riskinarviointiin.

Perusteellisessa riskinarvioinnissa huomioidaan sekä toimialakohtaiset riskit että laitoskohtaiset riskit. Laitoskohtainen riskinarviointi sisältää toiminta- ja sijaintiriskien arvioinnin. **Niissä kunnissa, joissa luvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on vähän ja niiden toiminta tunnetaan hyvin, voidaan riskinarviointi tehdä suoraan laitoskohtaisesti.**

Tarkastustiheys määräytyy riskiarvioinnin perusteella annetun valvontaluokan mukaan. Valvontaohjelmaa tarkistettaessa seuraavan määräaikaistarkastuksen ajankohta on lähtökohtaisesti määritelty valvontaluokan ja edellisen tarkastuksen ajankohdan perusteella. Jakeluasemilla ja lämpölaitoksilla seuraavien tarkastusten ajankohdat on mahdollisuuksien mukaan sovitettu yhteen pelastuslaitoksen tarkastussuunnitelman kanssa, jotta yhteistarkastukset ovat mahdollisia. Seuraavan tarkastuksen ajankohtaa on voitu lisäksi aikaistaa, mikäli tiedossa on toiminnassa tapahtuneita muutoksia (esim. lämpölaitosten kattilamuutokset). Uudella toiminnalla tarkastusvälin laskenta aloitetaan toiminnan aloittamiseen tai luvan kirjoittamiseen liittyvästä tarkastuksesta.

Luvanvaraisten, ilmoituksenvaraisten ja rekisteröityjen kohteiden lisäksi valvontaa kohdistetaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin toimintoihin, kuten autokorjaamoihin, konevarikoihin ja hevostalleihin.

Valvonnan riskiperusteinen kohdentaminen

Valvonta kohdistetaan laitoskohtaisen riskinarvioinnin perusteella. Jokaisen kohteen osalta arvioidaan sijainti- ja toimintariskit sekä valvontahistorian vaikutus valvonnan tarpeeseen. Uusien toimintojen osalta riskinarviointi tehdään luvan myöntämisen, ilmoituksen käsittelyn tai rekisteröinnin yhteydessä.

Ensin arvioidaan riskin olemassaolo. Riskit liittyvät sijaintiin, toimintaan tai ne on tunnistettu valvontahistorian perusteella. Riskeille annetaan pisteitä seuraavasti:

Sijaintiriski

- alle 100 metrin etäisyydellä naapureita, 3 p.
- alle 300 metrin etäisyydellä naapureita, 1 p.
- vaikutuspiirissä olevat muut herkät kohteet (koulut, sairaalat, luonnonsuojelu- ja virkistysalueet), 5 p.

- sijainti pohjavesialueella tai vesistön ranta-alueella, 5 p.

Toimintariski, 0 = ei riskiä, 1 = pieni, 3 = kohtalainen, 5 = suuri

- roskaantuminen ja epäsiisteys
- melu- tai värinähaitta
- pöly-, savu- tai hajuhaitta
- maaperän pilaantuminen
- ravinne- ja haitta-ainepäästöt
- vaaralliset jätteet

Valvontahistoria, 0 = ei puutteita / ilmoituksia, 1 = pieniä puutteita/yksittäisiä ilmoituksia, 3 = useita puutteita/ilmoituksia, 5 = huomattavia puutteita

- tarkkailun tulokset
- aiemmin havaitut puutteet ja riskit
- tapahtuneet onnettomuudet ja poikkeustilanteet
- vuosiraportointivelvoite ja sen täyttäminen
- toiminnasta ilmoitetut haitat

Samaa riskilistausta sovelletaan kaikkiin luvanvaraisiin, ilmoituksenvaraisiin ja rekisteröitäviin toimintoihin. Pisteet lasketaan yhteen. Kokonaisriskipisteet määrittävät toiminnan valvontaluokan. Riskinarvioinnin perusteella on määriteltä neljä valvontaluokkaa, VL1–VL4. VL1-kohteet tarkastetaan vuosittain, VL2-kohteet kahden vuoden välein, VL3-kohteet kolmen vuoden välein ja VL4-kohteet 4–8 vuoden välein. Mikäli valvottavassa kohteessa ei ole ollut toimintaa kyseisellä valvontajaksolla, siirtyy valvontaohjelman mukainen tarkastus seuraavalle vuodelle.

Taulukko 2. Riskipisteisiin perustuvat valvontaluokat ja niiden tarkastusväli.

Valvontaluokka VL	Tarkastustiheys	Kokonaisriskipisteet
1	Vuosittain	yli 17
2	2 vuoden välein	13–16

3	3 vuoden välein	9–12
4	4–8 vuoden välein	1–8

Riskinarviointi ja valvontaluokka päivitetään toimintojen osalta säännöllisesti määräaikaistarkastusten yhteydessä. Riskinarviointia voidaan päivittää tarvittaessa muutenkin, mikäli tietoon tulee seikkoja, jotka olennaisesti vaikuttavat toiminnasta aiheutuvaan riskiin. Riskinarvioinnin säännöllinen päivittäminen on tarpeen, koska tehtyjen korjauksien, toimintatapojen muutosten tai laitoksen ympäristössä tapahtuneiden muutosten seurauksena riskit voivat muuttua. Valvontaluokan tarkastamisen perusteet ja uusi valvontaluokka kirjataan tarkastusmuistioon ja valvontaohjelmaan.

Tarkastusten vireilletulo

Maksulliset tarkastukset tulevat vireille valvontaohjelman mukaisesti viranhaltijan aloitteesta. Muut tarkastukset voivat tulla vireille esimerkiksi onnettomuustilanteissa tai muiden tahojen, kuten haitankärsijän tai toisen viranomaisen vireille panemana.

5. HENKILÖSTÖRESURSSIT

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtäviä hoitavat ympäristönsuojeluyksikössä ympäristötarkastajat (4) ja ympäristöpäällikkö (1).

Ympäristövalvonnalla on käytettävissä valvontaan noin 1,5 henkilötyövuotta. Tästä ajasta vain osa pystytään kohdentamaan suunnitelmalliseen valvontaan, koska ennakoimattomien haittailmoitusten käsittely vaatii resursseja.

Valvontaohjelmassa esitetyt tarkastukset voidaan toteuttaa vain, mikäli henkilöstöresurssit pysyvät ennallaan ja vuosittaisten ilmoitusten, hakemusten ja lausuntopyyntöjen määrä ei merkittävästi muutu. Välittömiä toimenpiteitä vaativat, merkittäviä haittoja aiheuttavat ja määräaikaan sidotut asiat asetetaan etusijalle.

6. KOULUTUS

Valtionhallinnon tavoitteet viranomaistoiminnan sujuvoittamiseksi ovat ohjanneet työn painopistettä ennakkovalvontaan perustuvasta lupakontrollista työllistävämpään jälkivalvontaan. Uudistuneen lainsäädännön ja ympäristöhallinnon ohjeistusten oikeaoppinen

soveltaminen edellyttää jatkuvaa kouluttautumista. Kaikille ympäristönsuojeluyksikön henkilöille järjestetään erikoisosaamista vastaavaa koulutusta vuosittain.

7. TIETOJÄRJESTELMÄT

Nykytila

Valvonnan toimenpiteet kirjataan ja arkistoidaan ympäristönsuojelun tietojärjestelmiin tai suojatulle verkkolevylle. Näin turvataan asianosaisten ja viranomaisten tiedonsaantioikeus sekä ympäristönsuojelun ja kunnan sisäinen tiedonsiirto.

Ulkopuoliset tietojärjestelmät

Ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään (YLVA) tallennetaan tietoja mm. ympäristölupavervollisista, ilmoituksenvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista. Järjestelmä on osa ympäristönsuojelulain 222 § mukaista ympäristönsuojelulain tietojärjestelmää.

8. ERITYISTILANTEISIIN VARAUTUMINEN

Eriyistilanteita voivat olla esimerkiksi öljy- tai kemikaalionnettomuudet, pohja- tai pintavesiin kohdistuvat päästöt tai toimintahäiriöt tuotanto- tai jätteidenkäsittelylaitoksissa. Ympäristönsuojeluun tullessiin yhteydenottoihin pyritään reagoimaan nopeasti. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella ei kuitenkaan ole päivystysvelvollisuutta.

9. VALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA JA PÄIVITYS

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista arvioidaan seuraamalla toteutuneiden tarkastusten määrää ja siitä raportoidaan toimintakertomuksen yhteydessä. Valvontasuunnitelma tarkistetaan lautakunnassa vähintään viiden vuoden välein.

Pyrkimyksenä on turvata asukkaille terveellinen ja viihtyisä elinympäristö.